

národní
úložiště
šedé
literatury

Literka- září 2009. (Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

Muzeum Brněnska
2009

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-135865>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Vystava Comestor, otec Tří králů (Štření Comestorovy Historie scholasti-
ky po českých zemích) v Brně.
V prostorách Krajského úřadu jihomoravského kraje (Zerotínovo nám.
3/5, Brno) bude naša výstava představující významnou středověkou učeb-
nici církevních dějin k vidění od 1. září do 30. září.

22. září, 16.15 hod., beseda z přednáškového cyklu Příroda a venkov,
moravské literární téma?
Beseda Mgr. Andrey Vitové věnovaná literárnímu ztvárnění Ostravska v první
polovině 20. století, kdy zemědělství a tradiční řád nahradil průmysl. Pohled
dvou soudobých spisovatelů – V. Martínka a A. M. Trischové – doplní auten-
tické dobové paměti Alžběty Babrařové.

8. a 15. září, 16 hod., komentovaná prohlídka výstavy Bohumil Hrabal.
Brněnské návraty. Výstava byla pro velký zájem prodloužena a potrvá
do 27. září.
V rámci komentovaných prohlídek výstavou provede kurátorka
Mgr. Andrea Vítová.

Nejbližší akce a výstavy Památníku písemnictví na Moravě

Z NAŠICH SBÍREK

Ex libris

Památník v současné době disponuje již početně zajímavou sbírkou ex
libris. V průběhu letních měsíců se podařilo dokončit převedení jednotli-
vých sbírkových předmětů do digitální podoby. Vznikla tak ucelená a pře-
hledná kolekce přístupná našim badatelům.

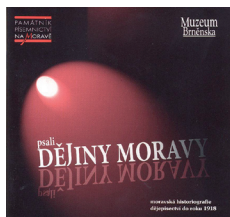
Inventář pozůstalosti Františka Křeliny

V letošním roce získalo naše muzeum část pozůstalosti spisovatele
Františka Křeliny. Podrobně zpracovaný inventář jednotlivých materiálů
a osobních předmětů této osobnosti rozšířil řadu již existujících inventá-
řů Památníku písemnictví na Moravě.

Z NAŠICH PUBLIKACÍ

Psalí dějiny Moravy.

Publikace o moravském dějepisectví do roku
1918 přináší medailóny významných osobnos-
tí. Texty jsou doprovázeny portréty moravských
historiografů i fotografiemi dobových materiá-
lů. Připravili Vojen Drlík a Jindra Pavelková.

Bohumil Hrabal. Brněnské návraty.

Katalog připomíná brněnské kořeny Bohumila
Hrabala, jeho vztah k rodnému Brnu v osobním
i tvůrčím životě. Svět Hrabalova dětství ožívá na
fotografiích, z nichž některé jsou publikovány vů-
bec poprvé. Připravila Andrea Vítová.

Katalog Bohumil Hrabal. Brněnské návraty. je k zakoupení také v Brně v Knihku-
pectví Ryšavý, nám. Svobody 8 nebo na Táborské 30.

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Vydává Muzeum Brněnska,
připravuje Památník písemnictví na Moravě.
Klášteř 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136
e-mail: rajhrad@muzeumbrenska.cz, www.muzeumbrenska.cz
Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Romana Macháčková
Autoři textů: Andrea Vítová, Romana Macháčková
Vychází desetkrát ročně, číslo 7, ročník 3.

je dnem narození básníka, esejeisty, prozaiika Otokara Březiny (*Větry od polu,
Stavitelé chrámu*). Výrazný představitel symbolismu, vlastním jménem Vá-
lav Jěbavy, pochází z Počátek u Pehřimova. V letech 1887–1919 působil
jako učitel, následně nastoupil na tvůrčí dovolenou. Hudebností svého volného verše a no-
vou básnickou obrázností ovlivnil vývoj českého básnictví 20. století, pře-
devším V. Nezvala, V. Holana či J. Zahradnicka. Zemřel 25. března 1929
v Jaroměřicích nad Rokytnou.

13. září 1868

se v Brandýse nad Orlicí narodil autor rozsáhlé korespondence v jazyce
českém, latinském, německém, francouzském a italském Karel starší ze
Zerotína. Od roku 1594 se aktivně účastnil veřejného dění na Moravě, v le-
tech 1608–15 působil jako zemský hejtmán. Na obhajobu proti veřejnému
sněmovnímu obvinění z nečinnosti ohledně neustávajícího stavu na Moravě
v důsledku Bockajových vpádů z Uher vznikla jeho Apologie aneb Obrana
k panu Jirkovi z Hodic z roku 1606. Zerotín je také autorem soukromých
zápisůk podávajících svědectví doby a mapujících jeho činnost sněmovní
i soudní. Zemřel 9. října 1636 v Přerově.

15. září 1564

Některá (nejen) literární výročí měsíce září

Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

LITERKA

září 2009

*Od školních let jsou v nás letní měsíce zakódovány jako doba odpočinku. Naštěstí
ne všichni se rozhodli v průběhu prázdnin zahálet a nabídka kulturních akcí byla
opravdu bohatá. Příznivci nejen český psané literatury slaví právě v červenci „svátek“*

- » Editorial
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Zářijová literární výročí
- » Listujeme slabikáři
- » Zaostřeno na Ostravu
- » Tři otázky pro Markétu Hejkalovou
- » Z našich sbírek, z našich publikací

*na festivalu Měsíc
autorského čtení. Jeho
pořadatelé na sebe kla-
dou každým rokem větší
a větší požadavky, aby
své návštěvníky vždy,
a to velmi mile, překva-
pili. Pro mne samotnou
bylo mj. velmi zajímavé
bližší setkání s němec-*

*ky píšícím autorem českého původu Rainerem Wochelem, který přečetl ukázkou ze
svého románu s poněkud nepoetickým názvem Dívka, ministr a prase.*

*Stejně tak Památník v průběhu léta nezahálet a svým návštěvníkům poskytl
přehledku originálů středověkých rukopisů a zároveň faksimilií. Mezi nimi se ob-
jevily takové skvosty jako Přebohaté hodinky vévody z Berry, Trinitická Apokaly-
psa, Kniha o lovu Gastona Phoeba či miniaturní Kniha hodinek Janny d'Evreux.
Bohatě iluminovanými exempláři si zájemci mohli sami zalistovat. Zajímavou
nabídku akcí jsme pro Vás připravili i na měsíc září. Ať už společná setkání nad
literaturou v podobě komentovaných prohlídek či besedy zaměřené na Ostravu
v první polovině 20. století.*

Vaše Romana Macháčková

Verše měsíce
Z á ř í

Otokar Březina Nepřemožitelný rostem

*Neptej se, kam jdeme. Hvězd se ptej, jež letí nad námi,
sluncí, která vyjždějí se spřežením zemí,
vozataji království.*

LISTUJEME SLABIKÁŘI

Spolu s Jaroslavem Fertem Vás zveme na výlet do historie vývoje učebnice elementárního čtení v rámci výstavy Máma má misu, která potrvá do 27. září 2009.

Zaostřeno na Ostravu

V letošním roce rozšířil Památník svou činnost o cyklus besed pro veřejnost, které doplňují profilovou výstavu věnovanou brněnskému rodákovi Bohumilu Hrabalovi. Leitmotivem jarních i podzimních besed je prostředí průmyslové periferie, k němuž měl Hrabal blízký vztah, ať už jej spatřujeme v jeho vzpomínkách na rodné Židenice, životu v Libni či textech z 50. let z prostředí kladenských hutí. Na Moravě bylo již od dob habsburské monarchie průmyslovým centrem Ostravsko, nazývané zejména od druhé poloviny 20. století „ocelové srdce republiky“, a právě době, která předcházela prudkému růstu těžkého průmyslu, bude věnována zářijová beseda. Na ní představíme díla trojice autorů, kteří zachytili Ostravsko v první polovině 20. století, kdy zemědělství muselo ustoupit továrnám.

Prvním ze spisovatelů je Vojtěch Martínek (1887–1960), který v Ostravě prožil většinu svého života a ze znalosti tamního prostředí čerpal ve své prozaické tvorbě. Byl pokračovatelem tradice venkovského realismu; v naturalistických povídkách zachytil tragické osudy lidí z Podbeskydí, na něž navázal rozsáhlými románovými díly. V trilogiích Černá země a Kamenný řád zachytil ústup tradičních hodnot pod tlakem industrializace, odchod venkovanů do měst a společenské změny s tím související.

V literární tvorbě pražské spisovatelky Anny Marie Tilschové (1873–1957), představitelky realistické prózy a naturalismu v české literatuře, je naopak téma průmyslového Ostravska ojedinělým vykročením z důvěrně známého prostředí Prahy. Její romány a povídky zobrazují převážně pražské vyšší měšťanské vrstvy a jejich úpadek (např. dvojromán Stará rodina, Synové), kdežto sociální román Haldy zachycuje Ostravsko v období první světové války, sociální bouře, národnostní konflikty a sílící komunistické hnutí.

Literární obraz Ostravska v první polovině 20. století doplní autentické Paměti Alžběty Babrajové (1896–1979), ženy, která své vzpomínky začala psát pouze pro svou rodinu, spontánně a v ostravském dialektu. Její životní prožitky a příběhy tvoří spolu s podrobným popisem ostravských reálií cenný dokument doby, časově ohraničený přelomem století a třicátými léty.

První z podzimních přednášek tedy bude věnována literárnímu zobrazení Ostravska v dílech tří současníků: očima ostravského spisovatele, pražské spisovatelky a ženy, která by mohla být jednou z románových postav obou autorů.

Andrea Vítová

3 otázky pro Markétu Hejkalovou

Tématem 19. Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě jsou cesty. Kam čtenáře a návštěvníky cesty zavedou?

Tématem letošního veletrhu, který bude 9. a 10. října v Havlíčkově Brodě, jsou skutečně cesty. V prvním plánu to poskytují nakladatelům příležitost propagovat průvodce, cestopisy, ale také jazykové učebnice a slovníky (protože bez znalosti cizích jazyků se nedá cestovat), ale i překladovou beletrii – cílem je upozornit na nutnost literárních kontaktů, překladů současných literatur. Téma cest také připomíná, že už dvacet let můžeme svobodně cestovat a že cestě knih za čtenářem už nebrání žádná nesmyslná ideologie, byť i dnes se na ní některé překážky vyskytují; ale veletrh kdysi vznikl a pořád se pořádá hlavně proto, aby přispěl ke zjednodušení putování knihy od nakladatele ke čtenáři.

Kterí z moravských autorů se budou na letošním veletrhu prezentovat? Objeví se nová jména?

Program se teprve sestavuje, a abych řekla pravdu, neumím moc dělit autory na moravské a české. Tradičně bude na veletrhu několik brněnských nakladatelství, která jsou ovšem pro současnou českou prózu klíčová – např. Host, Atlantis nebo Druhé město. A jedním z úplně nových jmen na veletrhu bude Martin Reiner, který se představí ve společném čtení s Michalem Vieweghem.

Kdy se mohou čtenáři těšit na Váš nový román? O čem bude?

Pišu román, který se jmenuje Štěstí je tady a teď. To je pro mě úplně výjimečná situace, že mám název dřív, než je text napsaný. U všech mých dosavadních knížek tomu bylo naopak, název jsem velmi pracně hledala, až když už byla kniha hotová, což se někdy povedlo víc (mně se nejvíc líbí název mého druhého románu, Vždycky jedna noc, a ten mi vymyslel jednou při snídani manžel). Ale zpátky k té současné knížce: Spojení „šťěstí je tady a teď“ jsem někde zaslechla, ale zrovna době, kdy jsem neprožívala úplně nejšťastnější období a vnímala jsem ji tehdy jako takovou škodolibou ironii. Takže i hrdinka mé knihy se na začátku octne v situaci, která má ke štěstí hodně daleko. Najednou musí žít jinak – to není její volba, ale nemá jiné východisko, ale to, čeho se tak bála, jí najednou přináší spoustu radosti, dělá věci (nejenom ty dobré), které by jí dřív ani nenapadly, do jejího života se najednou vejde mnohem víc lidí a osudů, a ta věta z názvu je najednou pravdivá. Víc opravdu nemohu prozrazovat, nechci knihu „zakříknout“, ale ještě tolik: hlavní hrdinkou je žena, a kromě ní hrají v knize velmi důležitou roli nejméně dva muži a jedno dítě, kniha se odehrává v Česku (v Praze a v Brně) a pak ještě minimálně ve dvou evropských zemích.

Spisovatelka a překladatelka Markéta Hejkalová je spolujitelkou nakladatelství Hejkal a zároveň zakladatelkou a organizátorkou Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Vystudovala finštinu a ruštinu, v devadesátých letech působila jako konzulka a kulturní atašé na velvyslanectví v Helsinkách.